

FÖRENINGEN
LÄCKÖ VÄNNER

Box 2256, SE-531 02 LIDKÖPING

www.lackovanner.se

Nyhetsbrev

Augusti 2012

Lennart Nilsson, 90 år nu i augusti, fotograferar premiärpubliken vid invigningen av sommarens utställningar den 9 juni i år.

LÄCKÖ SLOTT, EN FÖRTROLLANDE BLANDNING AV KULTUR OCH NATUR – I GRÄNSLANDET MELLAN JORD, HIMMEL OCH HAV.

Att arbeta på en plats med unika kultur- och naturvärden medför en insikt och övertygelse om att människan berikas av att delta i kulturlivet. En studie från Kulturrådet visar att kulturaktiviteter på arbetsplatsen kan minska stress och leda till förbättrad sammanhållning. Man pekar också på att kultur i olika former kan ge skolelever ökad självkänsla och styrka att påverka sina liv. Även inom vården börjar kulturen få en större betydelse. Ökande krav på god hälsa, sjukvårdens begränsade resurser och förväntningar på en human åldringsvård lockar fram nya idéer om hur kultur kan bidra till välbefinnande. "Kultur på recept", "Konst i vården" och "Kultur för seniorer" är tre exempel på etablerade projekt inom vården som ska öka välmående och förebygga och förkorta sjukfrånvaro

Vi går snart in i september månad. På parkeringen vid Läckö Slott noterar jag att det är stor andel utländska bilar och besökare på området. Detta är inte förvånande utan en tydlig trend vi har kunnat avläsa under flera

års tid. Områdets unika kvalitéer lockar besökare från när och fjärran och vi möter denna glädjande utveckling med information och visningar på flera språk. Att Lennart Nilssons banbrytande bilder skulle locka många besökare var vi övertygade om. Vad vi inte visste var att barnfamiljer skulle strömma till i den utsträckning som skett. Veldig många har på ett pedagogiskt sätt kunna berätta för sina egna barn om hur "ett barn blir till". Därtill har detta medfört att våra särskilda barnaktiviteter slagit "all time high" och vi får mot denna bakgrund se hur vi kan öka kapaciteten inför kommande verksamhetsår.

En förtjusande räv har spelat huvudrollen på borggården under sommaren. Genom en lekfull uppsättning och fantasirika kostymer vann recensenternas hjärta vilket åter gjort oss alla stolta. Ett gediget arbete av engagerade medarbetare ligger till grund för detta.

Under hösten är Läcköområdet minst lika ljuvligt som vid andra delar av året. Slotts-trädgården är som vackrast och fortfarande skördas grönsaker och kryddor till våra krö-

gare. I den fertila jorden och med helt ekologiskt odlade trivs salladsväxterna och när volymer som slår gästerna med häpnad. Att vistas på denna plats, med båda fötterna i jorden och se innanhavet möta himlen vid en tillsynes oändlig obruten horisont är närmast berusande. Inte konstigt att människor återkommer från år till år.

För en tid sedan inleddes arbetet med en förbättrad vandringsled till Spiken. Detta är mer än välkommet av såväl våra gäster som närboende. Under vintern byggs nu utställningen om Vänerskärgårdarna i naturum. När vårsolen nalkas välkomnar vi de första besökarna. Vi hoppas att de utökade möjligheter till möte och verksamheter som då uppstår, skall främja intresset för natur- och kulturmiljön samt bidra till välbefinnande och ett gott liv för gammal och ung.

Allt gott!

Magnus Lönnroth

Norgeresan 10 – 17 juni 2012

Med välfylld buss inleddes den sedan länge planerade resan till Norge i gråmulet väder under ledning av Roger de Robelin och Håkan Ridal med våra två skickliga bussförare Leif och Mikael Andersson. Det var ett gediget program som genomfördes under 8 dagar med början i Torsby och vidare mot Lillehammer med Sigrid Undsetgården. Över Dovrefjäll till den fantasieggande bergstaden Røros och vidare till Trondheim där vi ägnade dagen åt den mycket intressanta Nidarosdomen, där flera också deltog i en liten orgelkonsert på kvällen. Nästa dag gick vi ombord på Hurtigruttens M/S Nordnorge för ett drygt dygns båtresa längs norska kusten till Bergen, medan bussen måste gå tom samma sträcka. Vi hade tur och vädret var soligt och fint. I Bergen hann vi gå runt och titta på Bryggen och annat intressant.

Bryggen Bergen

Vidare till Baroniet Rosendal med heldagsprogram med guidade turer i slottet och trädgården som ligger i ett fantastiskt landskap vid Hardangerfjorden. På kvällen fick vi se Babbettes Gästabad av Karen Blixen med skådespelerskan Thea Stabell från norska Nationalteatern. Vi fortsatte vår resa längre in i Hardangerfjorden och besökte den otroliga fjällgården Kjeåsen 530 m över fjorden. Hur man kunde bo och leva här långt in i vår tid blev svårt att förstå. Efter passage av Hardangervidda med gott om snö kom vi till Geilo och så småningom via Oslo och Fredrikstad kom vi hem. Då hade vi fått ta del av en fantastisk natur, åkt buss i 220 mil, passerat mer än 60 tunnlar, åkt båt i 29 timmar, bott på 6 hotell och 1 båthytt. Som kallast var det 4 grader på fjället och varmast i Rosendal med 20 grader. Under resan var det många som hjälpte till och delade med sig av sina kunskaper, deltog med sång mm. Roger berättade förstås gärna och mycket om Norge och släktsamband.

Fler bilder finns på lackovanner.se

HÖSTTRÄFF 20 OKTOBER

Lördagen den 20 oktober kl 10.00 samlas vi i Sankta Marie Kapell vid Traneberg på Kållandsö. Ett litet kapell med anor från 1100 talet, vilket efter förfall återuppfördes av Magnus Gabriel de la Gardie år 1678. Kvar från denna tid finns bl a altarpopsats, kalvariegrupp och predikstol.

Därefter fortsätter vi till Fataburen på Läckö slott där vi får lyssna till Christer Svederberg när han berättar om Läckö Kungsgård och dess historia. Sedan är det dags för lunch, varmrökt lax från Spiken och produkter från Slottsträdgården.

Pris 200 kr. Begränsat antal, anmälan krävs.

Anmälan till Ingrid Johnsson, helst per mail. ingrid.johnsson@kallandsö.nu.

Tel. 0510-10173

Polen – Kaliningrad - Baltikum eller Baltiska resan 2014

Som många redan vet planerar vi en ny långresa 2014. Denna gång är målet Polen, Kaliningrad/Königsberg, Baltikum. Pontus, Jacob och Magnus Gabriel de La Gardie var verksamma i Baltikum och kopplingarna till Läckö är många. Alla detaljer i resan inte klara men det klarnar under hösten och så snart det finns ett föränderligt program med tider, priser, resruttn mm kommer det att sändas till dem som anmält intresse för resan. Det är faktiskt redan 21 Läckövänner som är intresserade.

Resan äger rum i den senare halvan av augusti *Marienburg* 2014. Den startar med sedvanlig upphämtning i Skaraborg för transport antingen med flyg eller båt till Gdansk, där vi tittar på staden med alla minnen. Vi besöker sedan Tyska ordens Marienburg, vidare mot Tannenberg och Wolfschanze, Hitlers högkvarter "Tysklands huvudstad" i nära 2½ år.

Vi fortsätter mot Lilla Ryssland – Kaliningrad/Königsberg, Ostpreussens centrum och Emanuel Kants stad. Därefter till Litauen med Kuriska näset, Kaunas och Vilnius. När det är besett styr vi mot Lettland med Rundale, Jurmala – 30-talets Mallorca – och Riga med jugend och operaföreställning. Tartu/Dorpat väntar i Estland samt Narva och Tallinn innan vi tar båten mot Stockholm för hemfärd och vidare bussresa mot Skaraborg. Priset ligger på ungefär 20 000 kr inkl. nästan allt för en resa på 13 dagar. Researrangör blir välkända Pelle Mohlin Travel AB, som genomfört Gränsfästen, Nordkalotten, Malta, Italien och expertguide blir Einar Lyth (Gränsfästen, Malta).

Du som är intresserad hör av dig snarast till Håkan Ridal, e-post h.ridal@telia.com eller tel 0501-18526, 070-5414849.

NATURUM VÄNERSKÄRGÅRDEN - VICTORIAHUSET

Den 11 juni 2011 togs det första spadtaget till naturum, som snart är färdigbyggt. Nu börjar det spännande arbetet med att fylla huset med upplevelser för alla sinnen. Stiftelsen Läckö Slott är producent för utställningen och Kicki Rask dess projektledare. Hon har sedan 1995 arbetat med utställningar i olika roller. Vem kunde passa bättre? Kicki är fyrvaktardotter från Lurö och släkten har bott här sedan 1700-talet. Första utställningsprojektet som Kicki arbetade med var Vänermuseum i Lidköping med Sofia Wennberg fil.

Kicki Rask och Sofia Wennberg på bryggan doktor i historisk geologi och paleontologi och Eva Gustavsson, fil. doktor i biologi, svarar för innehållet i utställningarna från första idé till färdig produkt. Ulla Antonsson, Mattias Lind och Moa Wendtpå White arkitekter i Göteborg är utställningens formgivare.

Naturum Vänerskärgråden - Victoriahuset ska väcka nyfikenhet, lust och inspiration att utforska och upptäcka naturen. Från minsta okända kryp till vänerskärgrådens alla öar. Husets tre delar integreras i utställningen så att allt bildar en enhet. Restaurangen med sin närproducerade mat, övernattningsrummen med utsikt över Väneren (rummen kommer att få namn från olika vänerskärgrådar) och utställningen som till och med sträcker sig utanför huset med exkursionsplatser i vassen.

Utställningen presenterar olika teman, som öar i en skärgråden, alla fristående så besökaren kan kryssa runt efter behag. Bilder lockar till att gå närmare. I texter får man veta mer men man kan också lyssna till olika djur och småkryp, som i jagform berättar om sin tillvaro.

Temaavdelningarna kommer att innehålla ett **fyndkabinett** med mycket material från

naturen. Just nu håller man på att samla in olika typer av föremål, ljud och bilder.

Publiken ska också få möjlighet att fylla

för barn. Skrän från tårnor hörs när besökare går förbi.

Mitt i periferin, den fria horisonten, visar att Väneren är ett innanhav. Här beskrivs de delar som man inte kan se från land. Småkryp som lever på sjöns botten visas som förstora modeller.

Så in i vassen, en barnkammare för många fiskar och småkryp. Här fylls rummet av ett svagt ljud från vind i vass.

Bryggan ut leder besökaren till andra intressanta platser att besöka och här ansluter olika vandringsleder.

Kicki Rask och Sofia Wennberg på bryggan

på med sina egna fynd. Varje fynd dokumenteras med fyndplats, datum, namn på den som gjort fyndet och vad den tror att det kan vara. Detta kompletteras med vad biologerna tror att det är.

Spännande utformning. Undertaket är av flätad pil där tekniken ligger ovanför.

här kan besökaren utforska floran och faunan. Här kommer det att finnas flera studieplatser med stereolappar. Ett **laboratorium** inbjuder till egna ingående studier av sådant man kan hitta utanför huset.

Djurö Nationalpark får en avdelning. Här presenteras också biosfärsområdet och vänerskärgrådens olika naturreservat.

Tema Kustbandet innehåller, förutom information om djur, natur och fågelliv, en tunnel som leder till ett hemligt rum

Byggnaden i mitten av augusti sedd från slottet

Centralt placerad är en **illustration av Väneren** med dess skärgråden. Där är det lätt att samla grupper vid guidningar och få överblick av det utställda materialet.

Under luppen

bar visar hur jorden såg ut vid olika tider. Den sista är tom och där kan publiken själv rita in hur de tror att jorden kommer att se ut om 100 miljoner år.

I tallskogen får man ta del av en typisk skärgrådenmiljö med inspelat ljud av vindens sus i tallarna. Och här doftar det av kåda. Tvärs över viken ser man hur tallskogen växer tät.

Konceptet bygger på upptäckarglädje för besökare i alla åldrar. Invigningen är planerad till våren 2013 när ljuset återvänt.

Utsikt från ett av gästrummen

Stiftelsen Läckö Slott och
Föreningen Läckö Vänner
www.lackoslott.se
Box 2256

531 02 Lidköping
Tel 0510-48 46 60

Föreningens bankgiro 5749-1474

Läckö Vänners ordförande
Lars-Göran Lönnermark
Malmgatan 5, 532 31 Skara
Tel 0511-182 36
elg.lonnermark@swipnet.se

Sekreterare

Håkan Ridal

Tel 0501-185 26 h.ridal@telia.com

Resor

Britmari Brax britmari@brax.nu

Bodil Warolin warolin.b@telia.com

Redaktör

Ulla-Märta Tall um.tall@telia.com

Avgifter & förmåner: www.lackovanner.se

EN RÄVSOMMAR

Jag vet inte om jag någonsin sett så mycket räv på Källandsö som i år. Nästan varje kväll, så där vid midnatt på den slingriga vägen hem från slottet, skuttade rävarna runt mina bildäck. Ingen skadades men minst en tvärnit fick lämna sina spår på asfalten.

Och så de tvåbenta på borggården. I vacker solnedgång och sommarljus - eller regnskyar och snålblåst - ja, fyra kvällar i veckan fylldes slottet av rutiga stövlar, kroppsstrumpor med tesilsögon och barn i handmålade karatedräkter. Anna Ardelius kostymfantasier var en föreställning i sig, underbart matchade av Theresia Frisks påhittiga peruker. Hönsen vimsade med sina lösögonfransar i guld och hunden dirigerade vildare än Simon Phipps själv i Mallik/Åkerlunds regi & koreografi. Bakom allt detta ett otroligt professionellt gäng medarbetare. Utan dem skulle inga sånger alls höras på Läckö.

Jag satt där i min producentroll, varje kväll. Med ett vakande öga höll jag koll på maskineriet, rutinerna, säkerheten, såg att föreställningen var där den skulle och att publiken hade det så bra som det gick. Sneglade mot molnen, sneglade på klockan, lyssnade bakåt om någon senkommen gäst ville komma in. Men när skogvaktaren försonades med livets kretslopp i slutscenen slutade jag både vaka och snegla. Då grät jag. Också varje kväll. För det är något speciellt med den sjungande människan, här och nu, *online*, hon som förmedlar med hela sin kropp, med all sin andning, sin ande. Hon tar mig förbi ansvar, planering och projektering. Jag drabbas. Oavsett om hon är räv eller människa.

Catarina Gnosselius

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

LEVA MED EN VISION

En stor grupp av Läckö Vänner kan med glädje tänka tillbaka på årets resa till Nidaros med vida utblickar i det sköna norska landskapet från såväl buss som fartygsdäck. Och samtidigt som gemenskapen i vårt resällskap stärktes dag för dag, tvinnades genom vår guide Roger de Robelin trådar genom historien som i det närmaste knöt oss alla samman i en enda bred släktväv. Vi är nog strängt taget allesammans släkt med Magnus Gabriel de la Gardie, antingen vi väljer att räkna samman alla hans ättlingar fram till vår egen tid, eller vi går vägen om grevens förflutna i medeltida äktenskapsallianser. Roger vet och vi kan ana.

Av de många intrycken från resan vill jag för övrigt förmedla två, kontrastrika och samtidigt på ett intressant sätt besläktade.

När vi via Hurtigruten nått Bergen tog våra busschaufförer oss vidare till Baroniet Rosendal, ett renässansslott från 1665, alltså från Magnus Gabriels egen tid. Här fick vi ströva omkring i en underbar park med rötter i 1600-talet och förnyad i romantisk 1850-talsstil.

Jag tänker på den vision som skapat energin att med sikte på kommande generationer anlägga en sådan park. För det var ju inte i första hand den som anlade parken som fick njuta av den fullt ut. Snarare var det ju ett barnbarnsbarnsprojekt! Och ett projekt för sentida naturälskare och historieintresserade turister. Kulturen kom där också till oss i form av en beundrad föreställning av Karen Blixens "Babettes gästabud".

Dagen därpå tog bussen oss sakta upp till fjällgården Kjeåsen i Hordaland, 530 meter över Simadalsfjorden. Här hade ingen baron kommit på tanken att anlägga ett slott. Här var det snarare fråga

om ett överlevnadsexperiment. I väglöst fjällandskap skapade här en familj sig en utkomst och en tillvaro mot alla mänskliga odds. Där fanns ingen väg, inte ens en stig. Man måste klättra upp för bergssidan och hissa upp byggnadsmaterial och förnödigheter. Så småningom konstruerade man ett slags hiss, och så småningom tillkom klättesteg som efter hand blev till väg.

Experimentet blev en turistattraktion. Men till att börja med var det inte alls det. Var detta ett utslag av en enkelhetens livsfilosofi eller en längtan till avskildhet? Fanns där en dröm om paradiset, för platsens skönhet är anslående?

Ja, kanske är det just detta som förenar två drömmar som tar sig så olika uttryck - baroniet Rosendal och fjällgården Kjeåsen. Att låta sig överväldigas av skapelsen och placera sig själv mitt i den, men utifrån helt skilda förutsättningar. Det är något storartat över båda dessa platser, både när vi tänker på den kraft och vilja som skapade dessa miljöer och miljöerna i sig själva som de nu erbjuder sig för sentida resenärer.

De Läckö vänner som hade förmånen att få dela gemenskapen och erfarenheterna på denna resa vill passa på att tacka Bodil Warolin för förberedelsearbetet inför denna resa som hon sedan inte själv hade möjlighet att delta i.

Läckö Vänner ser nu en vision allt tydligare ta gestalt: Victoriahuset. Det ser ut som att vi måste pressa tillbaka vår nyfikenhet på denna huskropp till våren, även om lördagen den 20 oktober ligger nära färdigställandet och vi då befinner oss på Läckö för att höra om Kungsgården efter besöket i S:ta Marie kapell.

Väl mött denna höst - och sedan får vi ett spännande 2013!

Lars-Göran Lönnermark

Utskicket av medlemsbrevet går till en person per hushåll.

**Stort tack till Cervera, Lidköping
som bekostat detta utskick av
Läckö Vänners Medlemsblad!**